

VN:n periaatepäätös soista ja turvemaista (30.8.2012)

- seuranta 2014

Jaana Kaipainen, MMM
18.3.2015

2.4.2015

Seurannan tausta

- MMM, YM ja TEM vastaavat periaatepäätöksen toimeenpanosta hallinnonalallaan
& vastaavat seurannasta hallinnonaloillaan.
- Periaatepäätöksessä päätetty seurannasta v. 2014 loppuun mennessä. Periaatepäätöstä seurataan myös osana Kataisen hallitusohjelman seurantaa.
- Seuranta tehtiin virkatyönä syksyllä 2014.
 - tietopyynnöt toimenpiteistä myös mm. Bioenergia ry, Pohjois-Pohjanmaan liitto,

2.4.2015

Kohdennetaan soita merkittävästi muuttava uusi maankäyttö...

- Linjattu valtakunnallisissa alueidenkäytön tavoitteissa (2009) sekä vesiensuojelun ja vesienhoidon periaatepäätöksissä (2006, 2009, 2011)
- YSL (527/2014):
 - Turvetuotannon sijoittamisesta ei saa aiheutua valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista (13§, 1 mom.).
 - Turvetuotanto voidaan (1 mom. estämättä) sijoittaa suolle, jonka luonnontila on ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut.
- YSA:ssa (713/2014) säädetään tarkemmin luonnontilan merkittävästä muuttumisesta (vastaa luokkia 0-2).

Luonnontilaisuusasteikon käyttö

- Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa soiden käytön ja suojelun varaukset perustuvat It-asteikolla tehtyyn aineistoon.
- GTK luokitellut n. 8000 suota/suoallasta (0,8 – 1 milj. ha).
- YM:n asettama Soiden luonnontilaisuusasteikon soveltamistyöryhmä 1.5.2013 - 31.12.2013. esitti:
 - verkoston perustamista yhteistyön/tiedon ja kokemusten vaihdon parantamiseksi sekä
 - valtakunnallisen rajausaineiston tekemistä asteikon yhdenmukaisen käytön edistämiseksi.
- Erityiset luonnonarvot hyväksytään Turvealueet maakuntakaavoituksessa oppaan liitteenä (2015)

Kehitetään lainsäädäntöä ja sen toimivuutta (1/2)

- YSL (527/2014) ja YSA (713/2014)
 - Turvetuotannon sijoittaminen
 - Turvetuotantohankkeiden luvanvaraisuuden alaraja poistettiin
- Eduskunnan lausuman mukaan hallitus
 - turvaa ympäristölupien joutuisaan käsittelyyn voimavarat,
 - tekee uudistuksen, jolla ympäristölupia tehostetaan ja nopeutetaan + selvitetään valitusluvan käyttöönoton mahdollisuus,
 - valvontamaksutulojen ohjaaminen valvonnan käyttöön ELY:issä.

Kehitetään lainsäädäntöä ja sen toimivuutta (2/2)

- Metsälaki (2087/2013)
 - Uudistamisvelvoitteen poistaminen puuntuotannollisesti vähätuottoisilla ojitetuilla turvemaidilla (kitu- ja joutomaan ojitetut suot).
 - Kasvatushakkuiden määritelmän muutos => mahdollistaa ”jatkuvan kasvatuksen” normaalina toimenpiteenä
 - Erityisen tärkeät elinympäristöt (10§)
 - uudet korpityypit sekä letot myös Lapin maakunnassa
- Luonnonsuojelulain (1096/1996) uudistaminen
 - Luontotyyppisuojelelun kehittämistä sisältävä vaihe alkanut kansalaiskeskustelulla
 - Työryhmä asetetaan v. 2015.

2.4.2015

Parannetaan suoluonnon tilaa

- Soidensuojelun täydennysohjelman valmistelu, vuoden 2015 loppuun
- Heikentyneiden elinympäristöjen tilan parantaminen (Elite-työ)
- Periaatepäätös Metso-ohjelman jatkosta
- Valtion metsätalousmaat:
 - valtakunnallisesti arvokkaiden suoluontokohteiden inventointi => 6000 ha soidensuojelun täydennysohjelmaan
 - paikallisesti ja alueellisesti arvokkaat kohteet huomioidaan alue-ekologisessa sekä luonnonvarasuunnittelussa
 - ennallistaminen metsätalousalueilla

2.4.2015

ruokaa ja luonnonvaroja

Vähennetään vesistökuormitusta

- Vesienhoitosuunnitelmien (2009) ja vesienhoidon toteutussuunnitelman (2011) toimeenpano
- Valmisteilla vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat vuosille 2016-2021
- Vesien kunnostusstrategia (2013)
- Tutkimus- ja kehittämishankkeita, esim.
 - Turvetuotannon ja metsätalouden vesiensuojelun kehittämishanke TASO (yli 30 osahanketta)

2.4.2015

Hoidetaan ja käytetään suometsiä kestävästi (1/3)

- Metsälain uudistaminen
- Uudet metsänhoitosuositukset (2014) ja uusi tarkentava työopas suometsien hoitoon (2015)
- Kestävän metsätalouden rahoituslain (34/2015) uudistaminen
 - uusi kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki parhaillaan notifioitavana komissiossa
 - suometsän hoito (korvaa kunnostusojituksen)
 - toteuttamissuunnitelman lisäksi edellytetään erillistä selvitystä vesiensuojelun kannalta välttämättömistä toimenpiteistä
 - metsäluonnon hoitohankkeita, esim. vähäpuustoisten soiden ennallistaminen

Hoidetaan ja käytetään suometsiä kestävästi (2/3)

- Suometsien hoitoon ja käyttöön soveltuvien toimintatapojen ja teknologian kehittäminen

Puuntuotannollisesti kannattamattomien soiden jatkokäyttö

- LIFEPeatLandUse hanke (2013-2018)

2.4.2015

Hoidetaan ja käytetään suometsiä kestävästi (3/3)

Vesiensuojelun toimenpiteitä:

- ELY-keskukselle ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta (vesilaki); ELY:illä luvanvaraisuusharkinta
- metsätalouden vesiensuojelusuositukset päivitetty; metsäojituksen vesilain mukainen ilmoituslomake
- vesiensuojelun ohjeita, työkaluja ja toimintamalleja, kuten ”Opas metsätalouden vesiensuojelun suunnitteluun valuma-alueetasolla”
- vesiensuojelun tutkimus- ja kehittämishankkeita (Natura-vesistöt)

Metsätalouden vesistökuorman seuranta (LUKE)

2.4.2015

Ohjataan turpeen käyttöä kestäväään suuntaan

(1/2)

- Energia- ja ilmastostrategian (2013) linjaukset:
 - Turpeen käytön vähentäminen siten, ettei korvaudu kivihiilellä (Kataisen hallitus: kolmanneksen vähennys energiakäytössä vuoteen 2025)
 - Seuraavan 10-20 v. aikana turvetta väh. 11-13 TWh + n. 6-8 TWh:n ylivuotinen varasto
 - Lt -asteikon käyttö ensisijaisesti periaatepäätöksen jälkeen hankituille soille
 - Turvetuotanto 0-2 (poikkeuksellisesti 3) luokan soille, joiden saamista käyttöön edistetään mm. lupakäsittelyn sujuvoittamisella.
 - Edistetään 4-5 luokkien reservisoiden vaihtamista tai lunastamista suojeluun

Ohjataan turpeen käyttöä kestäväään suuntaan (2/2)

- Stubbin hallitus: Vuoden 2015 suunniteltu 1€/MWh veron noston peruutus; v. 2016 turpeen verotus lasketaan 1,9 € /MWh.
- Turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeen (2013) päivittäminen.
 - Pohjois-Pohjanmaa ELY & Turvetuotannon ympäristön- ja luonnonsuojelun kansallisen koordinoinnin yhteistyöryhmä
- Turvetuottajien toimenpiteet mm.
 - panostettu omavalvontaan sekä tuottajien, urakoitsijoiden ja suunnittelijoiden koulutukseen;
 - edistetty uutta kuormituksen seurantateknologiaa mm. ottamalla käyttöön jatkuvatoimisia veden laadun mittareita, tekemällä vesistövaikutuksien ennakointia
 - kehitetty esim. kemikalointia ja pintavalutuskenttien käyttöä.

Turvataan turvepeltojen viljelyllä kotimaista ruoantuotantoa... + vähennetään vesistökuormitusta (1/2)

- Vesiensuojelun ja ilmastonmuutoksen hillinnän parantaminen maaseudun kehittämissuunnitelmassa (2014- 2020)
 - ympäristökorvauksen vesiensuojelua lisäävät toimet, mm. ympäristönhoitonurmet, valumavesien hallinta, kosteikkojen hoito
 - investoinnit fyysiseen omaisuuteen, kuten lannankäytön tehostamisen investoinnit
 - yritys- ja hanketuet esim. vesiensuojeluhankkeisiin.
 - EU:n kokonaan rahoittamiin tukiin uusia ympäristövaatimuksia, kuten viherryttämistoimenpiteet (pysyvän nurmen säilyttäminen, ekologisen alan vaatimus)

2.4.2015

Turvataan turvepeltojen viljelyllä kotimaista ruoantuotantoa... + vähennetään vesistökuormitusta (2/2)

- ”Nitraattiasetus” (YSL)
 - typpilannoituksen rajat, lannan levitykseen ja varastointiin liittyvät ehdot
- Vesilaki
- Pellonraivauksen hillitseminen
 - vuoden 2004 jälkeen raivatulle pellolle ei myönnetä ympäristö- ja luonnonhaittakorvauksia
 - ”Maatalouden ravinteet hyötykäyttöön” -hankkeessa pyritään löytämään vaihtoehtoja pellonraivaukselle, esimerkiksi kehittämällä lannankäsittelyä.

2.4.2015

Parannetaan soiden ja turvemaiden tietopohjaa sekä tietojärjestelmiä

Muun muassa:

- Soiden ojitustilanneaineisto (SYKE)
- Turvevarojen tilinpitojärjestelmä (GKT)
 - Biomassa-Atlas –palvelun (MMM) ja Turvevarojen tilinpitopalvelun kehittäminen yhteistyönä
- Luonnonvarakeskus
- LYNET yhteistyön (Luke, SYKE, Evira) mukaan GTK, IL, VTT sekä Paikkatiedon tutkimus- ja kehittämiskeskus

2.4.2015

Johtopäätöksiä (1/2)

- Suot ja turvemaat tärkeä kansallinen luonnonvara
- Toimeenpano edennyt kaikilla periaatepäätöksen osa-alueilla, mm.
 - lainsäädännön ja muiden keskeisten ohjauskeinojen uudistaminen
 - vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat
 - soiden suojelun täydennysohjelman valmistelu
- Soiden rajausperiaatteista sopiminen ja kattavan rajausaineiston tekeminen edistää luonnontilaisuusasteikon yhdenmukaisen käyttöä (GTK:n hanke 2015)

2.4.2015

Johtopäätöksiä (2/2)

- Lupaprosessien sujuvoittamisen jatkotoimenpiteet
 - YSL:n toinen vaihe
 - ”Ympäristömenettelyjen sujuvoittaminen ja tehostaminen” raportin (Tarasti & muut) pohjalta
 - YVA –lain muuttaminen/päivittäminen
- Tutkimusta soiden ja turvemaiden käytön ilmastovaikutuksien epävarmuuksien vähentämiseksi ja toimenpiteiden kohdentamiseksi

2.4.2015

